

перевезень. Внутрішні перевезення регулюються національним законодавством.

У сфері міжнародного приватного права намітилася тенденція вирішення колізійних питань шляхом уніфікації регулювання цивільних правовідносин шляхом приєднання України до міжнародних договорів (конвенцій) у сфері перевезень пасажирів. Проте, оскільки дія останніх розповсюджується виключно на міжнародні перевезення пасажирів, а в Україні є прагнення врегулювати правовідносини за механізмом, передбаченим в міжнародних нормах, в Україні здійснюється імплементація останніх в національне законодавство шляхом прийняття Правил перевезень пасажирів, які фактично відтворюють зміст міжнародних актів.

Література

1. Нерсисянц В. С. Процессы универсализации права и государства в глобализирующемся мире / В. С. Нерсисянц // Государство и право. – 2005. – № 5. – С. 38.
2. Удовика Л. Г. Трансформація правової системи в умовах глобалізації: антропологічний вимір: Монографія / Л. Г. Удовика. – Х.: Право, 2011. – 552 с.
3. Цивільне право України: В 2-х томах. Том 1: Підручник / За ред. Є. О. Харитонова, Н. Ю. Голубевої: Вид. 2-ге. – Х.: «Одіссей», 2010. – 832 с.

УДК 347.454 (043.2)

Тараненко А. О., аспірант,
Запорізький національний університет, м. Запоріжжя
Науковий керівник: Шишка Р. Б., д.ю.н., професор

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ СТОРІН У ДОГОВОРАХ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ПРОТЕЗУВАННЯМ ЛЮДИНИ

Одним із договорів, яким опосередковуються відносини з протезування людини, є договір на виготовлення, ремонт та сервісне обслуговування протезних виробів. Відправним для встановлення правового становища його сторін є загальні положення глав 52, 61 ЦК України та законодавство з питань протезування соціально незахищених верств населення. Чітке законодавче врегулювання правового статусу сторін передбачає, зокрема, врегулювання питань щодо назви сторін та щодо того, хто може бути сторонами у відповідних правовідносин. Усі вказані питання у договорі на виготовлення, ремонт та сервісне обслуговування протезних виробів на сьогоднішній день є не достатньо врегульованими та суперечливими, адже виявлено такі неузгодженості та прогалини законодавчого врегулювання:

1) щодо назви сторін. Відповідно до дефініцій договору підряду (як загального, так і його різновиду – побутового), сторонами у цих договірних відносинах є підрядник та замовник. Щодо спеціального з питань протезування соціально незахищених верств населення законодавства, ситуація більш неоднозначна, адже всі попередньо діючі нормативно-правові акти, якими регулювалися договірні відносини з виготовлення протезних виробів, називали різними термінами особу, яка брала на себе обов'язок з виготовлення протезних виробів (виготівник, виробник, виконавець). У нині чинному «Порядку забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації інвалідів, дітей-інвалідів та інших окремих категорій населення», затверджені Постановою Кабінету Міністрів України від 05.04.2012 р. № 321 (далі – Порядок), вказана сторона означена як підприємство. Щодо назви другої сторони підхід однаковий – вона називається замовником.

2) щодо правового статусу сторін цього договору. Аналіз змін, які відбувались у нормативній базі з питань протезування соціально незахищених верств населення, свідчить про певний прогрес у вирішенні цього питання шляхом поступового розширення кола осіб, яким надається статус виготівника (виробника) протезних виробів. Натомість, попри таке розширення, перелік осіб, яким надане відповідне право, є досить звуженим. Крім значного переліку кваліфікаційних вимог, які пред'являються до виготівників, більшість з яких важко навіть назвати «кваліфікаційними», адже вони аж ніяк не пов'язані із значенням терміну «кваліфікація», є непогодженість між положеннями Порядку та нормативно-правовими актами, які видані на його виконання. Так, у Порядку та у Типовому положенні про сервісний центр із забезпечення інвалідів технічними та іншими засобами реабілітації та технічного обслуговування цих засобів від 19.05.2011 р. № 186 йдеться про підприємства (виділено мною – А.Т.), яким надається право виготовлення, постачання та ремонту, і перелік яких визначається Мінсоцполітики, тоді як з аналізу абз. 2 п. 6 «Положення про Експертну комісію Мінсоцполітики України щодо встановлення відповідності кваліфікаційним вимогам підприємств-кандидатів усіх форм власності на виготовлення, поставку, ремонт та технічне обслуговування технічних та інших засобів реабілітації, порядок її роботи» вбачається можливість участі й фізичних осіб-підприємців. ЦК України, на відміну від ГК України, не визнає підприємства в якості суб'єктів відповідних правовідносин, але й ГК України не надає можливості бути виготовлювачем протезних виробів фізичним особам, адже за ч. 4 ст. 62 ГК України підприємство є юридичною особою. Визнання можливості застосовувати до договорів на виготовлення, ремонт та сервісне обслуговування протезних виробів положень глави 61 ЦК України, дозволить

«зняти» ці неузгодженості, адже жодних обмежень щодо того, хто може бути підрядником, ЦК України не вміщує. Щоправда тут може виникати питання щодо того, норми якого саме параграфу Глави 61 застосовувати – § 1, присвяченого загальним положенням про підряд, чи § 2, присвяченого побутовому підряду. Від вирішення цього питання залежать вимоги, які пред'являються до підрядника. У побутовому підряді ним визнається лише суб'єкт підприємницької діяльності, що також дещо звужує коло осіб, яким може надаватись право на виготовлення, ремонт та сервісне обслуговування протезних виробів. Натомість застосування до договорів на виготовлення, ремонт та сервісне обслуговування протезних виробів положень про побутовий підряд дає змогу поширити на нього положення про публічні договори (ч. 2 ст. 865, ст. 633 ЦК України), що, у свою чергу, надає певні додаткові гарантії для замовника, зокрема можливість застосування до відносин за договором побутового підряду, не врегульованих відповідними нормами ЦК України, законодавства про захист прав споживачів (ч. 3 ст. 865 ЦК).

Щодо неузгодженостей правового статусу другої сторони на виготовлення протезних виробів – замовника, зазначимо, що як за попередньо діючими нормативно-правовими актами, так і виходячи зі змісту нині чинних нормативно-правових актів із питань протезування, замовниками називались (називаються) одночасно дві особи (відповідні управлінням соціального захисту населення, які й укладають договори з виробниками, та громадяни, які звертаються із замовленням на виготовлення протезно-ортопедичних виробів). При цьому останні саме терміном «замовники», як правило не називаються, натомість виникає закономірне питання: якщо є замовлення від конкретних осіб, то ким, як не замовниками є такі особи? Щоправда, у нині чинному Порядку така сторона не називається ніяк.

Також слід зазначити на те, що за положеннями ЦК України про побутовий підряд замовником у цьому різновиді підрядних договорів обов'язково є фізична особа (широке розуміння), тоді як у спеціальному законодавстві з питань протезування соціально незахищених верств населення йдеться про досить «вузьке» коло фізичних осіб – лише інвалідів, дітей-інвалідів, ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів державної пожежної охорони, жінок після мастектомії та з вродженими вадами молочних залоз, осіб похилого віку.

Отже, застосування цивільно-правових (договірних) положень до відносин, пов'язаних із протезуванням людини, дозволить значно розширити коло учасників таких відносин та більш чітко врегулювати правовий статус сторін відповідних договірних відносин.